

Úkoly k jazykové analýze

1. přečtete si následující větu:
Co já se s vámi nazlobím!
  - a) Určete druh dané věty podle postoje mluvčího.
  - b) Vypište základní skladební dvojici.
  - c) Kterým větným členem je ve větě slovo *co*?
  - d) Jaký význam dává předpona *na-* slovesu *zlobit se*?
2. Preformulujte uvedenou větu tak, aby v ní byl podmět všeobecný.
V neděli vysílá televize přenos fotbalového zápasu.
3. přečtete si věty:
Jaroslav se stal letcem.
Chlapci se stýskalo po kamarádech.
V hájovně pod lesem hoří.
  - a) Určete, zda jsou uvedené věty jednočlenné, nebo dvojčlenné.
  - b) Věty jednočlenné vhodně přeměňte na věty dvojčlenné.
4. *K nejvýznamnějším našim lázním patří Teplice, známé svými léčivými prameny.*
  - a) Určete, zda se jedná o větu jednoduchou, nebo souvětí.
  - b) Vypište podstatná jména pomnožná a stručně je charakterizujte.
  - c) Zařaďte je k rodu, případně určete vzor.
5. Určete větnou platnost vyznačeného slova v uvedených větách:
  - a) *Návštěvníci literárního **večera** se sešli v klubovně.*
  - b) *Těšil jsem se na **večer**.*
  - c) ***Večer** jsme šli na procházku.*
  - d) *Tohle je opravdu krásný **večer**.*
6. Pozorujte tyto dvojice výrazů:
umyji se   x   blýská se
pozoruji se   x   hněvá se
  - a) Plní se v těchto případech funkci větného členu?
  - b) Jestliže ano, uveďte kterého.
7. Užijte podstatné jméno *kniha* (v různých tvarech) v platnosti:
  - a) podmětu:
  - b) předmětu:
  - c) příslovecného určení:
  - d) neshodného přívlastku:
  - e) jmenné části přísudku:
8. Určete, kterým větným členem je ve větách podstatné jméno v sedmém pádě.
  - a) *Cesta lesem je kratší, ale obtížnější než cesta lukami.*
  - b) *Mračna zakrývala chvílemi slunce.*
  - c) *Při jednání si vedl svým obvyklým způsobem.*
  - d) *Velitelem byl mladý důstojník.*

- e) *Většina žáků nepíše perem, ale propisovací tužkou.*
- f) *Sadař trásl stromem.*

9. Určete větnou platnost přídavných jmen:

- a) *Ted' už jsem zdrav jako ryba.*
- b) *Veselý člověk bývá oblíben.*
- c) *Zbyněk se vrátil z výletu unaven.*

10. Vyhledejte zájmena a určete, kterým větným členem jsou.

- a) *Přišli tam všichni.*
- b) *Každý z nás se těšil na zítřek. Uviděl jsem v dálce komín, který znečišťoval celé okolí.*
- c) *Naši přátelé nepřijeli.*
- d) *Pán, kterého jsem znala už pět let, prošel kolem mne bez povšimnutí.*

11. Kterým větným členem může být infinitiv? Své tvrzení doložte příklady.

12. Použijte spojovací výraz *kde* v různých souvětích tak, aby v každém souvětí uvozoval jinou větu vedlejší. Uveďte co nejvíce typů a druh vedlejší věty určete.

13. Všimněte si, které druhy vět může uvozovat spojka *aby*. Určete druh vedlejších vět.

- a) *Řekl mi, abych určitě přišel včas.*
- b) *Hoří touhou, aby už začaly prázdniny.*
- c) *Bylo to směšné, abychom se o to hádali.*
- d) *Koupila jsem si anglický časopis, abych se zdokonalila v angličtině.*
- e) *Jez tak, aby ses nezakuckal.*
- f) *Nejsem tak nevychovaný, abych tě urážel.*

14. Je dána vedlejší věta: ..., *aby nepřišel pozdě*. Uvedenou vedlejší větu začleňte do souvětí tak, aby měla platnost různých druhů vět vedlejších. Druh vedlejší věty určete.